

VESTERÅLEN REGIONRÅD

Innkalling

Utvalg: Vesterålen regionråd
Møtested: Blåboksen, Kulturfabrikken, Sortland
Dato: 01.11.2019
Tidspunkt: Kl 10:00

Forfall meldes på tlf. 76 11 15 00 til konsulent Siv Merete Reinholtsen eller sekretariatsleder Bianca Maria Johansen.

Administrasjonen innkaller varamedlemmer, og disse møter kun ved særskilt innkalling.

Medlemmer

Andøy kommune:

Knut A Nordmo

Lill Pettersen

xx

Bø kommune:

Sture Pedersen

Jenny Tande Fagereng

Viggo Willassen

Hadsel kommune:

Kurt Jenssen

Lena Arntzen

xx

Lødingen kommune:

Hugo B Jacobsen

Mia Heimly

Annie Schjerven

Sortland kommune:

Karl Erling Nordlund

Tove Mette Bjørkmo

xx

Øksnes kommune:

John Danilesen

Ken Ivan Reinholdtsen

Karianne B. Bråthen

Varamedlemmer

xx

xx

xx

Berit Hansen

Geir Viggo Pedersen

Tom Tobiassen

Anette Korneliussen

Guttorm Veabø

xx

xx

xx

Rachel Martinussen

Kurt L Olsen

Monica Rolandsen

xx

xx

xx

Siv-Anne Stavøy

Gøran Dreyer

Geir Rognan

Rådmann Kirsten Lehne Pedersen, Andøy kommune

Rådmann Gundar Jakobsen, Bø kommune

Rådmann Ola Morten Teigen, Hadsel kommune

Rådmann Just Hjalmar Johansen, Lødingen kommune

Rådmann Randi Gregersen, Sortland kommune

Rådmann Elise Gustavsen, Øksnes kommune

SAKLISTE

Saksnummer	Innhold	
016/19	Godkjenning av innkalling	
017/19	Godkjenning av saksliste	
018/19	Valg av regionrådets leder for kommende periode	
019/19	Valg av regionrådets nestleder for kommende periode	
020/19	Orienteringssaker	

Sortland, 18. oktober 2019

Bianca Maria Johansen (sign.)
sekretariatsleder

VESTERÅLEN REGIONRÅD

Arkivsaknr.: 19/46
Dok.nr: 19/497
Arkiv: FE-033
Saksbehandler: Siv Merete Reinholtsen
Dato: 08.10.2019

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
016/19	Vesterålen regionråd	01.11.2019

Godkjenning av innkalling

INNSTILLING

Innkalling til Regionrådets møte den 1. november 2019 godkjennes.

VESTERÅLEN REGIONRÅD

Arkivsaknr.: 19/46
Dok.nr: 19/498
Arkiv: FE-033
Saksbehandler: Siv Merete Reinholtsen
Dato: 08.10.2019

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
017/19	Vesterålen regionråd	01.11.2019

Godkjenning av saksliste

INNSTILLING

Saksliste til Regionrådets møte den 1. november 2019 godkjennes.

VESTERÅLEN REGIONRÅD

Arkivsaknr.: 14/218
Dok.nr: 19/493
Arkiv: FE-033
Saksbehandler: Bianca Maria Johansen
Dato: 08.10.2019

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
018/19	Vesterålen regionråd	01.11.2019

Valg av regionrådets leder for kommende periode

Innstilling

Som leder for Vesterålen regionråd for perioden 2019 – 2023 velges ordfører i xxx kommune, xxxxxx.

Fakta i saken

Det er vedtektsfestet at funksjonstiden for regionrådets arbeidsutvalg og leder skal være lik kommunevalgperioden på 4 år (vedtektenes § 4, avsnitt 2).

Det heter også i vedtektene at leder og nestlederfunksjonen skal ambulere mellom regionens ordførere, og at denne ambuleringen skal gå alfabetisk etter kommunenavn. Dette innebærer at ordfører i Lødingen står for tur til å påta seg ledervervet i Vesterålen regionråd

VESTERÅLEN REGIONRÅD

Arkivsaknr.: 14/218
Dok.nr: 19/494
Arkiv: FE-033
Saksbehandler: Bianca Maria Johansen
Dato: 08.10.2019

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
019/19	Vesterålen regionråd	01.11.2019

Valg av regionrådets nestleder for kommende periode

Innstilling

Som nestleder for Vesterålen regionråd for perioden 2015 – 2019 velges ordfører i xxxx kommune, xxxxxx.

Fakta i saken

Det er vedtektsfestet at funksjonstiden for regionrådets arbeidsutvalg og leder skal være lik kommunevalgperioden på 4 år (vedtektenes § 4, avsnitt 2).

Det heter også i vedtektene at leder og nestlederfunksjonen skal ambulere mellom regionens ordførere, og at denne ambuleringen skal gå alfabetisk etter kommunenavn. Dette innebærer at ordfører i Sortland står for tur til å påta seg nestledervervet i Vesterålen regionråd.

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
020/19	Vesterålen regionråd	01.11.2019

Orienteringssaker

INNSTILLING

Tas til orientering.

Vedlegg:

Høringsdokument strategi Vesterålen interkommunale politiske råd 2019 2022.docx

Sekretariatsleder Bianca Maria Johansen vil orientere om regionrådets arbeid.

Bakgrunnen for orienteringen er regionrådets vedtak 004/19 om å videreføre dagens politiske arbeid i Vesterålen regionråd gjennom etableringen av et nytt, interkommunalt politisk råd jamfør ny kommunelov § 18-1. Rådet vil gis navnet Vesterålen interkommunale politiske råd.

Regionrådet godkjente i samme møte strategi for Vesterålen interkommunale politiske råd, som samtidig ble sendt på høring. Strategien vil være styringsverktøy for den nye organisasjonen, og danne grunnlaget for arbeidet som gjøres her.

Formålet med strategien er å sikre at aktivitet og tiltak i regi av Vesterålen interkommunale politiske råd bidrar til ønsket utvikling for Vesterålen.

Som ledd i høringen vil strategien legges frem i møtet for innspill fra rådet. Etter inkludering av alle høringsinnspill vil strategien legges frem for Vesterålen regionråds arbeidsutvalg. Den vil deretter legges frem til behandling i regionrådet, før den derfra sendes til endelig behandling i kommunestyrene.

VESTERÅLEN
REGIONRÅD

Strategi Vesterålen Regionråd

2019 - 2022

INNHold

INTRODUKSJON	2
BAKGRUNN	2
MÅLGRUPPE	2
FORMÅL	2
SITUASJONSBEKRIVELSE VESTERÅLEN I DAG	3
SAMMENLIGNBARE REGIONER	3
ANBEFALINGER	4
EN STRATEGI FOR FREMTIDEN	4
VISJON OG MÅLSETTINGER	5
VISJON:	5
HOVEDMÅL:	5
MÅLSETTINGER:	5
STRATEGI	6
1. MÅL: ØKT INNOVASJON OG UTVIKLING FOR EN BÆREKRAFTIG REGION	6
2. MÅL: INFRASTRUKTUR FOR FREMTIDEN.	6
3. MÅL: BEDRE OMDØMME FOR ØKT ATTRAKTIVITET	6
HANDLINGSPLAN	7
IMPLEMENTERING	7
KILDER	8
NOTER	8

INTRODUKSJON

BAKGRUNN

Vesterålen regionråd er et samarbeidsorgan for kommunene Andøy, Bø, Hadsel, Lødingen, Sortland og Øksnes.

Vesterålen regionråd ble konstituert i 1981. På det tidspunktet hadde samarbeid på tvers av regionen foregått allerede siden 1937 med opprettelsen av Vesterålen Interkommunale Kommunikasjonskomite, og samarbeidet hadde utviklet seg i denne perioden til å inkludere flere forskjellige områder.

I regi av regionrådet har kommunene samarbeidet om en rekke oppgaver som har variert fra kortvarige og enkle tiltak til mer langsiktig innsats innen faste definerte områder. Her kan nevnes et bredt og tradisjonsrikt kultursamarbeid med underliggende tilleggsoppgaver som kulturskolesamarbeidet (MUSAM), Vesterålen friluftsråd og regional sceneinstruktør i et nært samarbeid med fylkeskommunen. Destinasjonsselskapet Visit Vesterålen har også vært en del av Vesterålen regionråd, i et nært samarbeid med reiselivsaktørene i regionen. Regionalt kompetansekantor Vesterålen og Lødingen (RKKV) er også et viktig verktøy i utviklingen av regionen, og leverer kompetansehevende tiltak til kommunene i samarbeidet.

Ny kommunelov trer i kraft fra første konstituerende kommunestyremøte i år 2019, med virkning fra 01.01.2020. Den nye kommuneloven krever endring av regionrådenes struktur.

Den nye kommuneloven slår fast at interkommunalt politisk råd, den nye betegnelse på regionrådene, ikke kan produsere tjenester for innbyggerne eller kommunene i regionen. Dersom kommunene ønsker å samarbeide om å yte tjenester, må de derfor benytte en annen samarbeidsmodell.

Det nødvendiggjør endring av Vesterålen regionråd, da deler av virksomheten produserer tjenester til innbyggerne.

Virkeområdet til denne strategien vil være den nye organisasjonen Vesterålen interkommunale politiske råd.

Arbeidet med strategien er ledet av Vesterålen regionråd sekretariat ved sekretariatsleder Bianca Maria Johansen med en arbeidsgruppe bestående av:

Ola Morten Teigen, leder Rådmannsutvalget i Vesterålen.

Sonja Steen, fylkesordfører Nordland.

Jonny Karlsen, Vesterålen Næringslivssamarbeid.

Harald Torsteinsen, UiT Norges Arktiske Universitet.

Tillitsvalgt ved Vesterålen regionråd sekretariat har vært observatør i utarbeidelsen.

MÅLGRUPPE

Strategien er utarbeidet for Vesterålen interkommunale politiske råd, og er ment som et styringsverktøy for organisasjonen. Samtidig vil den bidra til å synliggjøre retningen og ambisjonene til organisasjonen for eksterne interessenter.

FORMÅL

Formålet med strategien er å sikre at aktivitet og tiltak i regi av Vesterålen interkommunale politiske råd bidrar til ønsket utvikling for Vesterålen. Langsiktig planlegging er avgjørende for å forstå fremtidige konsekvenser av beslutninger tatt i dag. Planlegging og prioriteringer handler om å angi realistiske og konkrete føringer for fremtiden.

Strategien skal gi en felles virkelighetsforståelse og identifisere felles satsingsområder som er viktig for utviklingen av regionen som helhet.

SITUASJONSBEKRIVELSE VESTERÅLEN I DAG

Ifølge Indeks Nordland er den største utfordringen til regionen som helhet, mangel på mennesker for å kunne realisere mulighetene i regionen. Regionen er avhengig av både flere arbeidsplasser, og mer mangfoldige arbeidsplasser.

Et produktivt og omstillingsdyktig næringsliv gir norsk økonomi flere ben å stå på, og en fleksibel og kompetent arbeidsstyrke vil være avgjørende for den fremtidige velstanden i Norge. Her har også Vesterålen en mulighet og et ansvar for å bidra. Dette reflekteres også i den strategien som er utarbeidet.

De siste ti årene har Vesterålen som helhet hatt en befolkningsøkning på 0,91 prosent, den nest dårligste i Nordland fylke. Tendensen det pekes på er en avtagende befolkningsvekst de nærmeste årene. Det har i perioden vært en netto fraflytting i fylket som helhet, og det er spesielt unge i aldersgruppen 20 til 29 år som flytter bort. Samtidig er det en betydelig andel av antall eldre i Nordland.

Vesterålen har, sammen med Lofoten, den laveste sysselsettingsandel med høyere utdanning i fylket, under landsgjennomsnittet.

Kompetansekartlegging gjennomført både i privat og kommunal sektor i Vesterålen peker på store udekte kompetansebehov nå, og spesielt i fremtiden. For kommunal sektor identifiseres spesielt behov for grunn- og videreutdanning innen sykepleie, lærerutdanning og barnehagelærerutdanning.

Samtidig er verdiskapingen i bedriftene i Vesterålen god, og lønnsomheten er over snittet i Norge.

SAMMENLIGNBARE REGIONER

Vesterålen er ikke alene med disse utfordringene. I Nordregios rapport fra 2017 Future Regional Development Policy for the Nordic Arctic pekes det på flere utfordringer. Selv om det finnes regionale variasjoner, kan man sammenligne de kvantitative dataene for Nord-Arktis med Norden som helhet. Regionen står ovenfor tre generelle utfordringer. For det første er Nord-Arktis preget av høye avhengighetsforhold utenfor byområdene, og andelen eldre og menn er høy sammenlignet med det nordiske gjennomsnittet. Dette utgjør en utfordring for fremtidig tilgjengelighet av arbeidskraft og tilgjengeligheten til sosiale tjenester.

For det andre er utdanningsnivået utenfor bysentrene lavere i Nord-Arktis sammenlignet med andre steder i Norden. Dette utgjør en utfordring for å sikre en kvalifisert arbeidskraft for både offentlige tjenester og avansert næringsliv. For det tredje er det en relativt høy avhengighet av primærnæringene i Nord-Arktis, både når det gjelder sysselsetting og regional BNP, med unntak av Nord-Sverige og Nord-Finland, der det er en høyere andel av industri. De fleste sosiale tjenester er organisert av den offentlige sektoren i Nord-Arktis, og antall nyetableringer per person er lavere enn i resten av Norden. Dette utgjør en utfordring i fremtiden for å sikre et mer diversifisert arbeidsmarked, blant annet gründervirksomhet.

Disse tre utfordringene kan oppsummeres som følger:

1. Tilgang til offentlige tjenester
2. En kvalifisert arbeidsstyrke for tjenester av allmenn interesse og avansert næringsliv
3. Et diversifisert arbeidsmarked, inkludert mer entreprenørskap

Fremtidig utvikling av den nordiske arktiske regionen er ikke bare et spørsmål for nasjonene, regionene og kommunene som styrer territoriet. I de siste tiårene har det også blitt et spørsmål av politisk interesse på overnasjonalt nivå.

ANBEFALINGER

Policy anbefalinger som foreslås i Nordregios rapporten har fokus på:

- 1) Infrastruktur
- 2) Nye arbeidsplasser og næringsutvikling
- 3) Utdanning og kompetanseheving
- 4) Sosiale og kulturelle aktiviteter

I Indeks Nordland pekes det på flere tiltak for å skape folkevekst:

- Attraktive sentra og regioner
- Arbeidsplasser for alle grupper
- Styrke «bli-faktorene» for personer som flytter til Nordland
- Større fødselsoverskudd
- Større investeringer som utløser jobbskaping

En OECD analyse fra 2009 pekte på følgende viktige determinanter for regional vekst:

- Ha infrastruktur som en del av en integrert regional tilnærming
- Invester i menneskelig kapital
- Legg vekt på innovasjon, forskning og utvikling
- Fokuser på integrert regional politikk

EN STRATEGI FOR FREMTIDEN

Vesterålen ligger i en del av verden som er rik på naturressurser. Disse naturressursene har dannet livsgrunnlaget i regionen, og ført til etablering av bosettinger og samfunn. Ressursene har linket regionen til internasjonale markeder, og utnyttelsen av ressursene har derfor måtte tilpasse seg en stadig utvikling og omstilling i en global verden. Å sikre en videre bærekraftig utvikling i Vesterålen vil basere seg på samhandling mellom næringsliv, academia og offentlig forvaltning.

I Nordlands Nordområdestrategi nevnes at fylkets nordområdepolitikk skal fokusere på at kunnskapsinstitusjonene, næringslivsaktører, offentlig sektor og andre fagmiljøer i fylket evner å kapitalisere på den nasjonale politikken. Det nevnes også at Fylkesrådet fokuserer på at regionen som råvareleverandør må evne å utvide verdikjedene for å sikre utvikling. Dette kan oppnås gjennom kompetanse og kunnskap om ressursene som finnes i regionen.

Regjeringens havstrategi peker på at satsingen på havnæringene er avgjørende for å opprettholde og videreutvikle sterke lokalsamfunn. I Meld.St. 22 2016-2017 påpekes det at havnæringene vil være viktige drivere for framtidig teknologiutvikling og jobbskaping. OECD ser muligheten for at mot 2030 vil havrelaterte næringer kunne utkonkurrere veksten i den globale økonomien som helhet, både når det gjelder øking i verdi og arbeidsplasser. De anslår også at de havbaserte næringenes bidrag til den globale økonomien kan dobles i perioden. Vesterålen har en sterk ressursposisjon når det gjelder marin produksjon, og kan få en fremtredende rolle i realiseringen av verdiskapingen i disse næringene.

I regjeringens nordområdestrategi påpekes det at politikk av betydning for landsdelen må dra i samme retning, både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi har derfor valgt å se til et spekter av strategier i utarbeidelsen av dette dokumentet.

VISJON OG MÅLSETTINGER

VISJON:

Sammen for Vesterålen

HOVEDMÅL:

Vesterålen – en attraktiv og folkerik region som skaper verdier av nasjonal og internasjonal betydning.

MÅLSETTINGER:

1. Økt innovasjon og utvikling for en bærekraftig region
Både innen næringsliv, i utdanning/forskning og i kommunene. Stimulere til innovasjon og utvikling. Innovasjon er viktig for å sikre regionens unike ressurser og menneskelig kapital for å bli konkurransedyktig globalt.
2. Infrastruktur for fremtiden
Sikre at samferdsel tilrettelegges for å underbygge ønsket utvikling i regionen. Dette inkluderer også kommunikasjon i form av bredbånd.
3. Bedre omdømme for økt attraktivitet
Hvilke historier forteller vi om Vesterålen? Framsnakke verdiene i regionen og kommunisere disse internt og eksternt. Rådet er plattformen for en felles Vesterålen identitet, og for å utvikle den.

STRATEGI

En strategi baserer seg på å identifisere og evaluere strategivalg – handlinger som når de er implementert, kan hjelpe å realisere regionens visjon og målsettinger.

Målsettingene skal oppnås gjennom internt og eksternt samarbeid. Vesterålen interkommunale politiske råd skal ivareta en regionalpolitisk rolle, samt en rolle innenfor samfunnsutvikling. Gjennom samarbeid med aktuelle aktører innen næringsliv, akademia skal rådet være et nav i utviklingen av Vesterålen.

Rådet skal gjennom interessepolitisk arbeid for å påvirke næringsliv, regionale og nasjonale aktører ha en regional utviklingsrolle. Samtidig vil rådet gjennom samordning av løpende saker gjennom felles høringsuttalelser og saksbehandling også ha en prosessrolle.

Rådet skal også være pådriver for interkommunalt samarbeid, og et verktøy for kommunene i å nå felles strategiske mål.

Sekretariat: Vesterålen interkommunale politiske råd skal ha et sekretariat. Sekretariatet skal være kontaktpunkt for rådet og sikre gjennomføring av tiltak som iverksettes. Sekretariatet skal også ha en rolle i å synliggjøre arbeidet som gjøres, samt bidra i utrednings- og utviklingsarbeidet.

1. MÅL: ØKT INNOVASJON OG UTVIKLING FOR EN BÆREKRAFTIG REGION

- Gjennom samhandling med næringslivet fremme regionens konkurransefortrinn
- Samhandle med utdannings- og forskningssektoren for å sikre at regionen har nødvendig kompetanse i samarbeid med næringsliv og forvaltning
- Delta i relevante fylkesvise, nasjonale og internasjonale samarbeidsprosjekt
- Bistå i utvikling av en strategi for smart spesialisering¹ for Vesterålen
- Identifisere nye utviklingsmuligheter for regionen
- Tilrettelegge for en bredere og mer integrert næringsutvikling med utgangspunkt i ressursgrunnet i regionen og havnæringer, med mål om økt verdiskaping og flere arbeidsplasser i regionen
- Jobbe for flere tilbud for desentralisert høyere utdanning i regionen
- Gjennom samarbeid bidra til økt gründervirksomhet i Vesterålen

2. MÅL: INFRASTRUKTUR FOR FREMTIDEN

- Sammen med næringslivet utrede veipakke Vesterålen
- Fremme bredbåndsutvikling i regionen
- Samarbeide med andre regioner om samferdselstiltak
- Identifisere og fremme regionens samferdselsbehov i relevante fora
- Jobbe for utvikling av havner og farleder
- Bidra til å sikre et fullverdig flytilbud i regionen

3. MÅL: BEDRE OMDØMME FOR ØKT ATTRAKTIVITET

- Framsnakke Vesterålens fortrinn regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- Utvikle bostedskvaliteter og tilrettelegge for tiltak som øker attraktiviteten i regionen
- Bidra til at Vesterålen tiltrekker seg arbeidstakere med relevant kompetanse
- Bidra til en økt felles identitet for Vesterålen gjennom samarbeid og fokus på regionale verdier
- Samarbeide med relevante aktører for omdømmebygging
- Utarbeide felles kommunikasjonsplattform for Vesterålen interkommunale politiske råd

HANDLINGSPLAN

På bakgrunn av strategien skal sekretariatet lage en handlingsplan som skal rulleres årlig, denne skal identifiserer konkrete tiltak for å nå de målene som er satt i strategien.

IMPLEMENTERING

Sekretariatet til Vesterålen interkommunale politiske råd skal være ansvarlig for implementeringen av strategien.

Monitorering og evaluering: Vesterålen interkommunale politiske råds' styre skal monitorere og evaluere implementeringen av strategien.

Juster og modifier: På bakgrunn av årlig evaluering skal det vurderes behov for justering og modifikasjon av strategien.

KILDER

Indeks Nordland 2018 og 2019, Meld. St. 29 (2016–2017) Perspektivmeldingen, Arctic Business Analysis (Nordisk Ministerråd og Arctic Economic Council 2018), Kartlegging av kompetansebehov i privat sektor i Vesterålen (Essensi 2017), Kartlegging av kompetansebehov i kommunal sektor i Vesterålen (UiT/KS/RKK 2018), SNN Konjunkturbarometret 2018, OECD Territorial Reviews - Northern Sparsely Populated Areas, OECD – The Ocean Economy (2016), SINTEF prosjektnotat: Marin sektor i Nordlands innovasjonsstrategi, SINTEF prosjektnotat: Hva er Smart spesialisering, Meld. St 22. (2016-2017) Hav i utenriks- og utviklingspolitikken, European Commission – Blue Growth (2017), Nordområdestrategi – mellom geopolitikk og samfunnsutvikling (2017), Nordområdestrategi for Nordland fylkeskommune, Regjeringens havstrategi – Ny vekst, stolt historie (2017).

NOTER

¹ **Smart spesialisering:** Alle regioner har særegne muligheter og ulike forutsetninger for næringsutvikling. Både regjeringen, OECD og EU anbefaler å utnytte disse forskjellene og skreddersy politikken til hver region. Smart spesialisering er en metode for å få det til. Smart spesialisering gir regionale myndigheter verktøy til å stimulere utvikling av næringsmuligheter bygget på og i tilknytning til regionens fortrinn. Fra 2014 må alle som skal motta midler fra EUs European Regional Development Fund (ERDF) ha en regional utviklingsstrategi basert på smart spesialisering som er godkjent av EU-kommisjonen.